

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2017|031 VAN 22 MEI 2017

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN 'DE NIJVERHEIDSSCHOOL EN LAGERE SCHOOL 1857-1912' IN GENT, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 31 MAART 2017

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 22 mei 2017 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 31 maart 2017 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als monument van 'de nijverheidsschool en lagere school uit 1857-1912' in Gent. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan, (d) het beschermingsvoorstel met bijhorend omgevingsplan en fotobijlage.
2. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming als monument van 'de nijverheidsschool en lagere school uit 1857-1912' in Gent vast. Artikel 1 verwijst tevens naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd.

De commissie ondersteunt artikel 1, maar merkt op dat de leesbaarheid van het dossier zou verhogen indien aan de fotoregistratie eveneens een grondplan zou toegevoegd worden waarop de delen van het complex worden aangeduid die uitgesloten zijn van de bescherming (naar analogie met foto 6 uit de fotobijlage bij het inhoudelijk dossier).

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden van het monument. De nijverheidsschool wordt beschermd omwille van de architecturale, historische, technische en archeologische waarde.

De commissie stelt vast dat het beschermingsdossier de nadruk legt op de nijverheidsschool zoals die vorm kreeg in de periode 1857-1912. Omwille van deze focus op het negentiende-eeuwse schoolgebouw worden een aantal twintigste-eeuwse aanbouwen expliciet uitgesloten van de bescherming. Het inhoudelijk dossier geeft aan dat het gaat om gebouwen en constructies met 'wisselende erfgoedwaarde'. Verder motiveert het inhoudelijk dossier (p. 13) summier de uitsluiting van deze gebouwen: *'Volgende in opstand bewaarde delen van het complex zijn uitgesloten van de bescherming omdat ze geen of onvoldoende erfgoedwaarde hebben, niet aansluiten bij de typologie van het klooster of 19de-eeuwse schoolgebouw en in een aantal gevallen de waardevolle architectuur zelfs deels aan het oog onttrekken'*. De commissie merkt op dat het dossier moeilijk leesbaar is wanneer het gaat over deze minder waardevolle delen van het scholencomplex. Het verdient aanbeveling om in de passages die handelen over de gebouwen die in aanmerking komen voor afbraak te verwijzen naar een grondplan en foto's.

Aansluitend wijst de commissie erop dat niet zonder meer mag voorbijgegaan worden aan de twintigste-eeuwse toevoegingen aan het scholencomplex. De commissie meent dat de historische erfgoedwaarde van het complex ruimer kan worden opgevat. De meer recente ingrepen zijn getuigenissen in steen van hoe de school ook in de 20ste eeuw verder geëvolueerd is en hoe het

gebouw zich aangepast heeft aan de nieuwe behoeften en pedagogische ontwikkelingen. De vraag kan gesteld worden of een bescherming naar een bepaald punt in de tijd – m.n. 1857-1912 – zinvol is. Het spreekt vanzelf dat eventuele recente tijdelijke paviljoenen niet beschermd hoeven te worden en best ook verwijderd worden, maar het uitsluiten van ingrepen uit het begin van de 20ste eeuw vraagt wel verdere motivatie. De commissie vraagt aldus de uitsluiting van de twintigste-eeuwse ingrepen en toevoegingen duidelijker in beeld te brengen en de afweging tot uitsluiting van de bescherming verder te onderbouwen en motiveren.

Artikel 2 beschrijft tevens de erfgoedkenmerken en -elementen van het monument. De commissie vraagt om aan de beschrijving van de bibliotheek de bewaarde parketvloer toe te voegen, naar analogie met de beschrijving in het inhoudelijk dossier (p.9).

4. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De commissie ondersteunt de vooropgestelde beheersdoelstellingen.
5. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud. De commissie kan deze voorschriften ondersteunen.
6. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De commissie heeft geen bemerkingen bij artikel 5.
7. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van 'de nijverheidsschool en lagere school uit 1857-1912' in Gent. De commissie vraagt:
  - de uitsluiting van de twintigste-eeuwse ingrepen en toevoegingen duidelijker in beeld te brengen en de afweging tot uitsluiting van de bescherming verder te onderbouwen en motiveren. (par. 3).

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter